

Rune T. Kidde

Humoren blev hans redning. Stort interview med tegneren, forfatteren og historiefortælleren.

Pyntesyg i Paris

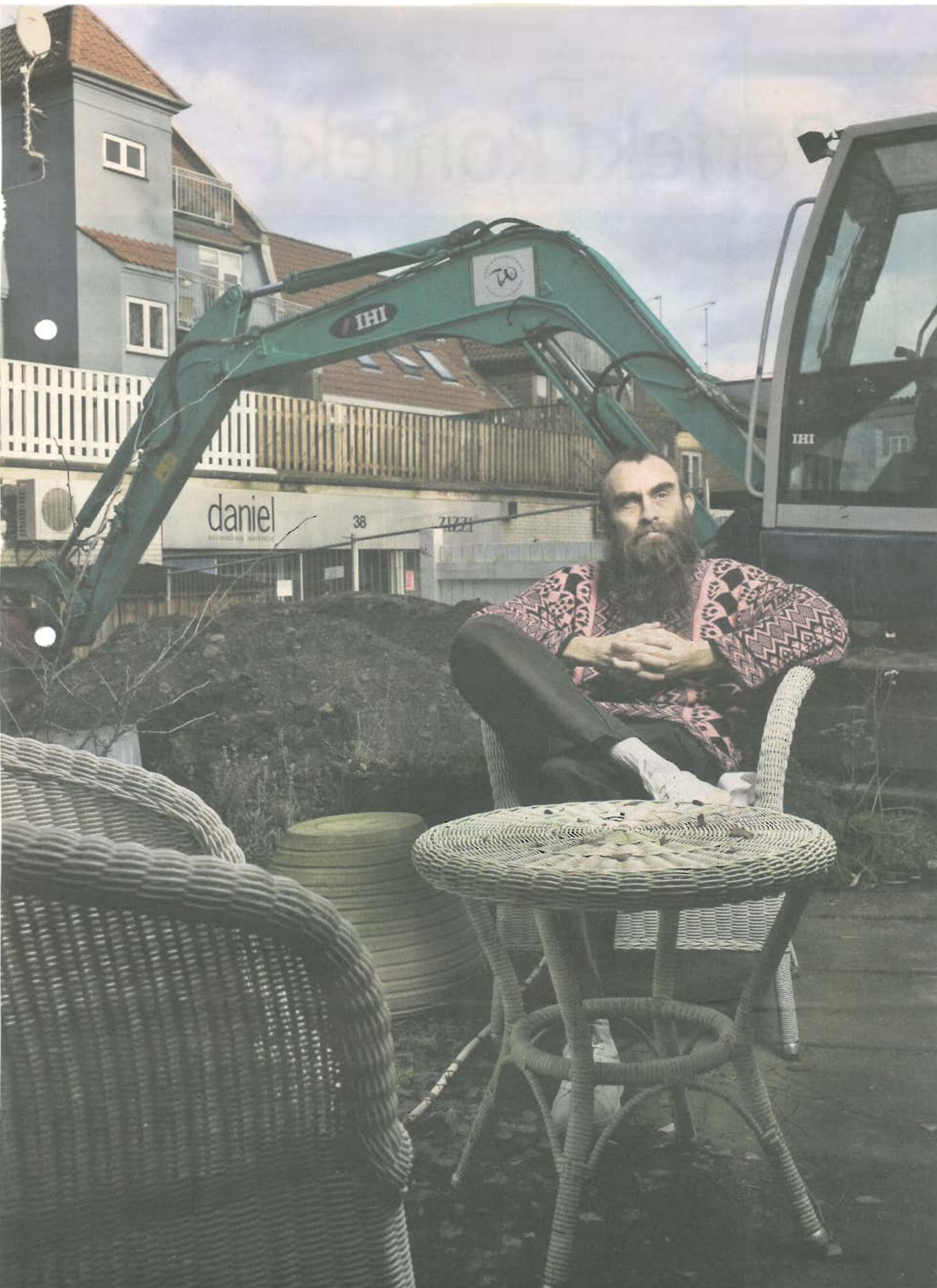
Danske juletræer
på Champs-Élysées

Cuba couture

Hvid jul i Havanna

Julekonfekt

Spiselig træstamme

Pisser, puletid og andre ækle æventyrligheder

Mød den blinde tusindkunstner Rune T. Kidde, der »forgriber sig på gamle eventyr og propper moderne angstbegreber ind i dem« – og faktisk elsker julen, selv om han tit kommer til at stove den med p. Af **Tonie Yde Mørch** Foto: Jens Astrup

De er overalt. Pisserne. Nogle af dem holder sig til de stille steder, hengemt i mørke kroge, hvorfra de kun stikker deres små ansigter frem, når der skal drilles lidt.

Andre er mere modige og dukker højlydt op, når det er tid til at huske menneskene på, at der findes mere mellem himmel og jord end stressfyldte pulegaveindkøb i Magasin, et nyt Kvik-køkken eller en fordelagtig pensionsopsparing.

Nogle af pisserne ligner dem, vi læser og synger om ved puletid. Små drilske væsener med spidse ører, fipskæg, grå bukser og røde pissehuer, mens andre lever i menneskeskikkelse. Uden synlige pisse-træk, men med et umiskendeligt pissesind, der ikke lader sig overse, hvis man altså har pisseblik.

Og det har Rune T. Kidde. Han kender pisser af enhver slags, form og størrelse. De vimser rundt omkring ham – både når pulen står for døren og resten af året, hvor de som små levende gule huskelapper forstyrrer ham, mens han skriver sine underfundige historier, brygger sin kaffe eller har knas i parforholdet. Der er også nogle af dem i hans omgangskreds – folk, der har et skævt blik med i deres måde at anskue og leve livet på.

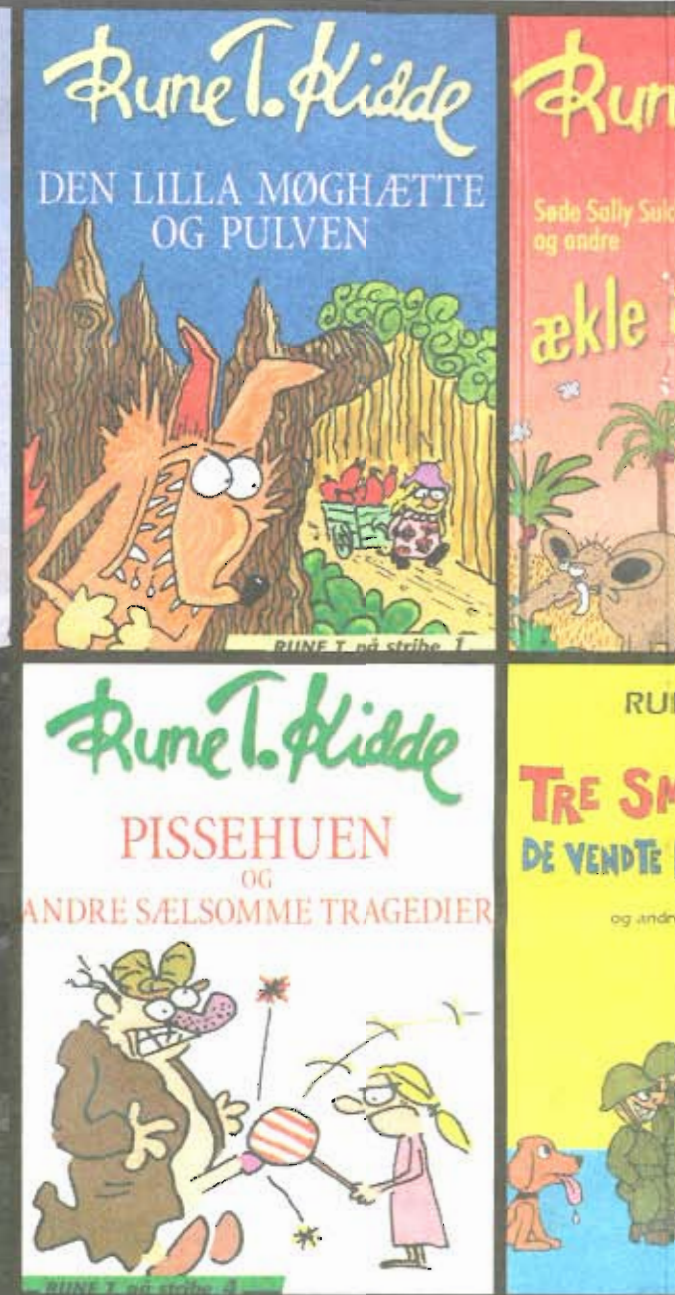
Lidt lige som han selv, og så alligevel ikke. Han er sikker på, at pisser findes, han er bare ikke en af dem – selv om han sagtens kunne gå for at være det med sit lange skæg, der bugter sig fredfyldt ned over hans tynde overkrop, sit blinde blik med de nærmest overnaturligt, lysende grå iris, og sin hæ-hæ-latter, der sendes af sted med jævne mellemrum. Han er bare en betragter. En fortæller, der har viet sit liv til at formidle den magiske verden af pisser, puletid og andre ækle æventyrligheder, som han mener, der findes overalt omkring os

– men som kun de færreste i det moderne og materialistiske samfund byder indenfor.

DET DER MED puletid og pissehuer er hans egen opfindelse. Helt tilbage fra 1989, hvor han var tegneserietegner og skulle skabe en julestribet til månedsbladet Press og af uforklarlige grunde fandt på at sætte et p foran isser og ul i stedet for et n og j. Det kom der en af hans mest kendte striber og fortællinger ud af, »Pissehuen«, som stadig er fast inventar på programmet, når han i dag rejser land og rige rundt som levende historiefortæller for store, små og alle dem midt imellem.

Til trods for det noget analfikserede resultat, der kom ud af den lille bogstavleg, så elsker den 49-årige multikunstner og forfatter Rune T. Kidde julen, dens traditioner og inderste væsen. Det har han gjort, siden han som ganske lille drømte om en dag selv at komme til at skrive julesange og salmer.

»Jeg har altid holdt meget af julen og de gamle traditioner, fordi ritualer samler folk og familier, og giver os et break i hverdagen, hvor vi dyrker magien. Bl.a. nisser, der for mig blot er nogle af de kræfter og energier, der også virker omkring os i vores hverdag. Vi skal vise dem respekt, fordi de kommer, når vi mindst venter dem, og gør os opmærksomme på, at vi skal tænke på hinanden og være sammen som mennesker. Det handler om, at vi skal dyrke fantasien, være åbne over for de ekstra lag i livet, der findes i den åndelighed, som de repræsenterer, så vi ikke bare synker ned i en tom materialisme, vi ikke kan bruge til noget som helst,« siger Rune T. Kidde, der helt i den ånd lukker sine sanser for alt det, han kalder det »tomme jule-hurlumhej«.

Til den del af festen bidrager han kun med en enkelt nisse i porcelæn, der stilles frem i den lavtloftede stue i hans lille byhus i midten af Roskilde, og julefesten holder han i ro og mag og efter alle kunstens regler sammen med sin kone Marianne og hendes forældre.

SIDEN HAN BLEV blind p.g.a. sukkersyge i 1990, har han fra naturens hånd været forskånet for at skulle beskue det synlige jule-hurumhej i gaderne, og det ni milliarder kroners store julegaveræs. Og hvis julen i dag klinger for skingert i hans skærpede øregange, slukker han bare for de indre kanaler. Eller sætter et lydband på, som han lytter til på dobbelt hastighed. På den måde bruger han i stedet sin energi på at »læse« en masse bøger på rekordtid.

»Nisserne kommer til mig, hvis jeg f.eks. laver en aftale for meget, der gør mig fortravlet. De kommer også, hvis jeg sidder sammen med gode venner og fortæller historier. Så kan jeg tænke: »Hvor er nissen i den fortælling?« fordi det får mig til at være åben over for det skæve i livet. Det, der gør, at jeg aldrig falder i søvn eller tager noget for givet. Det er et af de budskaber og moraler, jeg altid har forsøgt at formidle videre til andre i mit arbejde: At det er vigtigt at bruge både højre og venstre hjernehalvdel og altid undre sig. Apropos nisserne. Det blik for den eventyrlige og magiske verden er en tradition, der stammer helt tilbage fra vores histories gamle sagn, og som vi er ved at miste. Jeg vil gerne være med til at holde dem i live, fordi det giver et meget mere nært fællesskab at sidde overfor hinanden og fortælle historier fremfor at gå ind i et fjernsyn.«

RUNE T. KIDDES indre univers har altid været fyldt med fabler og fantasi-væsener. De er en del af den skabertrang, der har drevet ham siden barnsben, og som i dag har resulteret i en kunstnerisk produktion på 100 bogudgivelser: Tegneserier, digtsamlinger, børnebøger og et hav af gakkede fortællinger, ofte frit bygget over kendte eventyr såsom »H.C. Anderledes« og »Grimmere end Grimm«. Den røde tråd i hans forfatterskab er, og har altid været, at vende livet på hovedet og sætte den »skæve prik i tegningen«, så den velkendte fortælling får en ny og anderledes mening – eller måske slet ingen. Som nu »Pissehuen«, der er en moderne fabel om en mand og hans familie, der trods kærlig velmenighed bliver misforstået af verden, bare fordi de kløjs i begyndelsesbogstaverne.

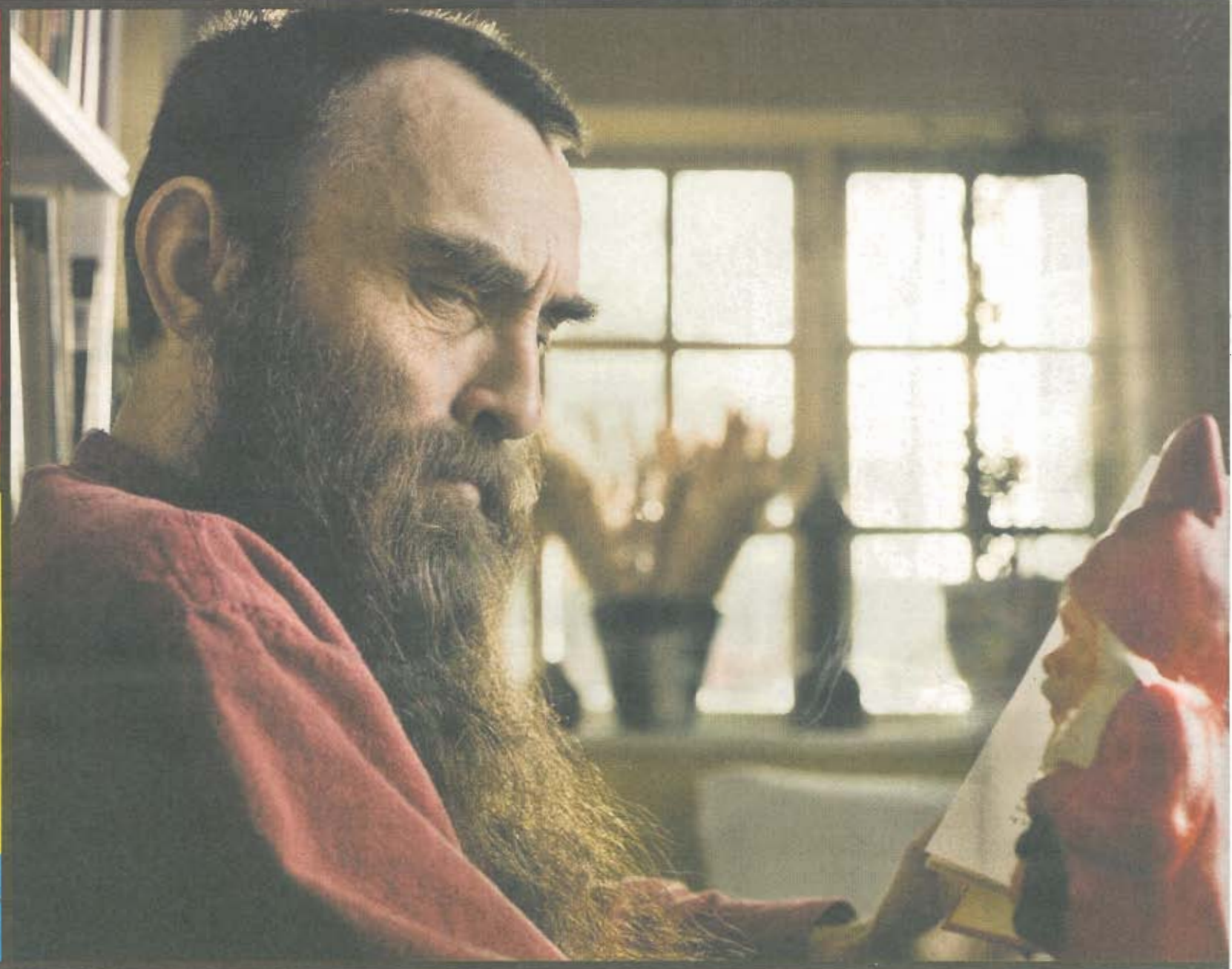
Selv siger Rune T. Kidde, at han »forgriber sig på gamle eventyr og prop- per moderne angstbegreber ind i dem« – humor blandet med alvorlighed – og derved opstår universer af gakkede klatkagebjerge, okkenokker, Ækle Æventyr med Søde Sally Sukkertop, der hele tiden sprænger sin Bedstemor Bob i luften og Den Lilla Møghætte og Pulven.

Hvor han får det hele fra, ved han ikke. Måske har det noget med hans barndom at gøre, der på både godt og ondt har givet ham den fantasi og dobbelthed med, som har præget hans liv og forfatterskab. Det alvorlige og indelukkede – og det humoristiske og udadvendte.

Eller som han selv udtrykker det: »Nogle af de sjoveste ting, jeg har lavet, er skabt i mine mest depressive stunder. Gud ske tak og lov har jeg altid haft humoren med mig, den har altid hjulpet mig til at finde en vej ud af de sorte huller. Humor er vidunderlig, der er intet så fedt som at grine sammen med nogen. Det er et helligt rum.«

RUNE TORSTEIN KIDDE er opvokset som enebarn i et kunstnerhjem i Falsled på Sydfyn. Hans far var den berømte bogillustrator Thormod Kidde, mens hans mor Kit bl.a. lavede keramik. Rune beundrede allerede som lille sin fars talent i en sådan grad, at han var nødt til at bevæge sig ud i sine helt egne krøllede streger for at lægge afstand til sit ophav, som han følte, han end ikke nåede til sokkeholderne. Han beskriver det selv, som om han altid har haft et bål inde i, noget, der gjorde ondt og skulle ud. En tung utryghed i mellemgulvet.

»Mine forældre var meget forskellige. Min far brugte det meste af sin tid på at skabe bogillustrationer, og når han arbejdede, kunne han være indadvendt i lange perioder. Andre gange var han længe væk på rejse. Min mor derimod var udadvendt, hun talte hele tiden og levede i en anden verden på grund af, at hun var grænsepsykotisk. Jeg tror, de elskede hinanden, de skændtes aldrig, men til gengæld havde de lange perioder, hvor de ikke talte sammen. Min rolle var så at løbe fra den ene ende af huset til den anden for at forklare, hvad de hver og især mente. Jeg blev en mellemmand, og jeg følte mig meget alene og ængstelig. De var begge meget inde i hver deres, og jeg stod selv op hver morgen, spiste morgenmad, smurte madpakke og gik i skole, hvilket jeg også var meget ked af. Jeg husker, at jeg ofte græd og følte mig overladt til mig selv. Jeg fik heller ikke særlig meget hjælp til at forstå den virkelighed og hverdag, som andre levede i, og som lå meget

»Der var for eksempel en nervesvækket vipstjert fra Vimmelstrup, der havde fået fat i den her udgave af historien (om hønen, der tabte en fjer, red.): »Har I hørt det? Hihihihihihhi, har I hørt det, hihihihihihhi? Der er en papand og en lerdue, der er blevet så skudt i en krudtugle, at 117 fladtrykte marcipangrise har kastet sig over en håndbroderet tevarmer med motiv af Pia Kjærsgaard i nathue og uldsokker.«

Der var også en slimet skruptudse fra Store Vildmose, der havde fået fat i den her udgave af historien: »Har I hørt det, kvak? Har I hørt det, kvak? Der 147 nylagte kaninæg, der har smidt skallen og danset blommesvup med hanen i en tilstoppet mellemgasfordeler på Svanemølleværket, og nu er hele København eksploderet, og alt, hvad der er tilbage, er et kæmpemæssigt krater fyldt med snotforkølet æggekage.«

Så var det, historien kom i avisen, for avisen er nemlig altid der, hvor tingene sker. Næste dag lød overskriften: »Kæmpemæssig sexgal klatkage kørt over af arabisk udseende omelet på oksedrevet traktor.«

Tekstuddrag fra Rune T. Kiddes »H.C. Anderledes«.

Rune Tusindkunstner

■ Rune T. Kidde, født 1957, er tusindkunstner med ca. 100 bøger bag sig, der spænder fra poesi og eventyr til romaner og tegneserier. Han blev blind i 1990, og har foruden bøger lavet CD'er og opera, han rejser land og rige rundt og fortæller historier med musikalsk akkompagnement. Blandt hans bøger kan nævnes »Grimmere end Grimm« (2006), »H.C. Anderledes« (2005), »Ækle Eventyr« (2003), »Søde Sally Sukkertop I-X«, »Det rimer nu til juleflæsk« (1998). Han har ingen børn og er på 20. år gift med Marianne, som han dog ikke lever sammen med. Lige nu er han bl.a. i gang med at lave endnu en børnebog, en opera, en spillefilm, to CD'er og en selvbiografi, der udkommer næste år i forbindelse med hans 50 års fødselsdag. I sin sparsomme fritid samler han på dedikerede bøger og har i dag en af landets største samlinger med over 2.000 dedikerede bøger.

langt fra mine forældres,« siger Rune T. Kidde og griner sin nisseagtige hæ-hæ-latter.

»Jeg tror ikke, at jeg skabte en fantasiverden som en flugt fra det derhjemme. Den var der bare, skabertrangen. Jeg fik nok det uadventede fra min mor, der talte ustandseligt – og det indadventede, det billedlige, kreative sprog fra min far. Mest af alt tror jeg, at min barndoms utryghed var medvirkende årsag til, at jeg led af svære depressioner fra jeg var 15 år, og helt indtil jeg fyldte 30. Jeg havde svært ved at finde min vej i virkeligheden, fordi hverken min fars eller mors tanker og fantasiverdener havde noget at gøre med almindelige menneskers hverdag. Derfor oplevede jeg virkeligheden som et chok, da jeg var færdig med gymnasiet og flyttede til København. Jeg var ikke rustet til den. Samtidig havde jeg den der brændende skabertrang indeni, som jeg ikke rigtig kunne komme af med, fordi jeg ville alting, men ikke havde lært det endnu. Jeg arbejdede hele tiden – ofte om natten – og fik svært ved at få et socialt liv til at fungere. I lange perioder led jeg af angstneuroser. Jeg var bange for folk og turde ikke gå på gaden. Alligevel arbejdede jeg og klarede mig igennem – måske fordi jeg altid har haft humoren. Den har altid fundet en vej ud, selv i mine mørkeste stunder.«

RUNE T. KIDDE skabte sin første tegneserie som 13-årig, og senere, efter et par år i København, etablerede han sig som kulttegneserie-tegner. Til trods for sin sukkersyge, som han har lidt af, siden han var fem år, levede han i et helt år kun af rugbrød med fedt, fordi det var det eneste, der var råd til i hans indædte kamp for at gøre sin kunst til en levevej.

»Jeg havde det sådan, at jeg hele tiden gik og ventede på, at de geniale indfald skulle slå ned i mig som et lyn, hvilket var meget opslidende. Jeg var sikker på, at det ellers ikke ville blive godt nok. Mine depressioner gik først over, da jeg fik min skabertrang disciplineret. Da jeg indså, at jeg kunne arbejde mig frem til de gode idéer, at jeg selv kunne styre skabertrangen fremfor, at den sty-

rede mig. Det gav mig fred, og jeg fandt ud af en måde at tackle mit indre sorte hav på, så jeg undgår at havne der. I dag lader jeg det bare være og arbejder videre. Det er meget befriende. Selv om det lyder vanvittigt, så var det at blive blind i 1990 ikke en krise for mig. Den havde jeg været igennem med mine depressioner. Faktisk blev blindheden en opdagelsesrejse, fordi jeg der tog springet fra at være tegneserietegner til at skrive bøger, digte og sange, som jeg altid havde drømt om. Nogle gange kalder jeg mig selv Danmarks mest optimistiske pessimist, fordi det er sådan, jeg ser mig selv. Jeg er både sort og lys, gnaven og lattermild. Og i dag lever de sider i harmoni.«

RUNE T. KIDDE blev blind i kølvandet af sin sukkersyge og besluttede sig efter en del operationer at opgive at redde sit syn. Faktisk var tegneserien om »Pissehuen« den sidste, han lavede, før han mistede synet helt.

»Den er faktisk det bedste, jeg har lavet som tegneserietegner, fordi det hele gik op. Min streg og fortællingen, der er både sjov, skæv og alvorlig,« siger han og fortsætter: »Jeg taler ikke ret ofte om det at være blind, fordi jeg ikke tænker særlig meget over det. For mig blev det et vendepunkt, der bragte mig hen mod det, jeg havde drømt om. Jeg har heller aldrig følt mig tættere på andre mennesker, end jeg gør nu. Min sjette sans, min intuition, er blevet så skærpet, at jeg i dag har en langt større fornemmelse af, hvem mennesker er, end dengang jeg kunne se,« siger han, efterfulgt af et hæ-hæ:

»Faktisk er jeg meget glad for at slippe for at blive distraheret af folks næser eller slips. Jeg kan være hamrende ligeglad med, hvordan de ser ud og bare koncentrere mig om, hvilket menneske, jeg taler med. Og det er det vigtigste for mig. Alt andet er bare støj.«

Glædelig pul og godt pyttår. ■

tym@berlingske.dk